

Национални ВИ мотор: Изградња суверене вештачке интелигенције у Србији

Стратегија преласка од корисника
страног клауда до власника суверене
рачунарске моћи.

Невидљиви порез зависности од клауда

- **Изнајмљивање туђег мотора:** Стартапови и држава плаћају хиљаде долара месечно глобалним корпорацијама (AWS, Azure, Google Cloud).
- **Vendor Lock-in:** Подаци, власништво над моделом и правила коришћења подређени су страним условима.
- **Одлив капитала и мозгова:** Високи оперативни трошкови (OpEx) терају стартапе да прерано продају власнички удео или банкротирају.

Визија Србија 2030: Суверена ВИ

- **Власништво над инфраструктуром:** Градимо сопствену машинску собу. Не купујемо само услуге, већ поседујемо хардвер.
- **Заштита интелектуалне својине:** Модели и осетљиви подаци остају унутар националних граница.
- **Катализатор економије:** Рачунарска снага постаје бесплатна или субвенционисана национална инфраструктура, попут ауто-путева.

Карактеристика	Србија (Национална ВИ Платформа)	Остале земље у региону (просечно)
Стратешки приступ	Централизован, хардверски приступ кроз стратегију Србија 2030. Фокус на Deep Tech.	Ослањање на комерцијалне облачне сервисе. Фокус на SaaS моделе.
Хардвер (GPU) 	Изградња сопствене инфраструктуре (циљ 2.000 GPU-ова до 2030).	Мања, децентрализована или фрагментисана универзитетска инфраструктура.
Доступност 	Отворен приступ за стартапове, универзитете и институте кроз јавне позиве.	Ограничен приступ; везан за специфичне пројекте или међународне грантове.
Безбедност 	Локализовано у Државном дата центру (EN 50600 Class 4).	Често користе изнајмљене капацитете у иностранству (правни ризици за пренос података).

2021

Пионирски корак (Суперкомпјутер 1)

У употреби од стране 100+ организација (универзитети, институти, стартапи).

Признање: OECD Топ 10 пројеката иновација у јавном сектору (2023).

Април 2026

Експлозија снаге (Суперкомпјутер 2)

NVIDIA GPU архитектура.

Перформансе: 32 петафлопса (33.000 пута брже од стандардног рачунара, 7x јаче од претходника).

Април 2026

Експлозија снаге (Суперкомпјутер 2)

NVIDIA GPU архитектура.

Перформансе: 32 петафлопса (33.000 пута брже од стандардног рачунара, 7x јаче од претходника).

Крај 2026 / Почетак 2027

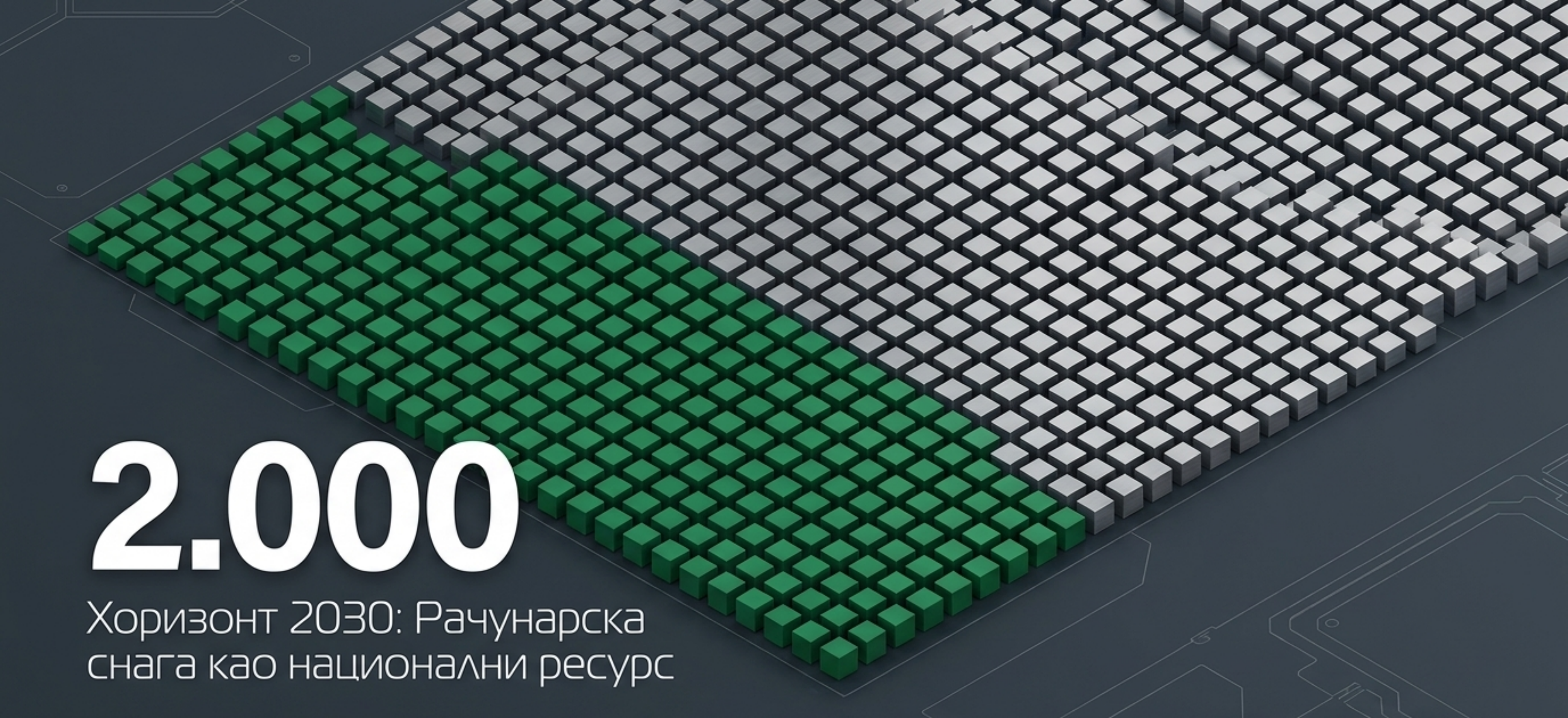
Национална ВИ Фабрика (Суперкомпјутер 3)

Развијено у партнерству са Bull SAS.

Инфраструктура спремна за Agentic AI.

Резултат: Укупно 720 NVIDIA GPU процесора у оперативној употреби.

2.000

Хоризонт 2030: Рачунарска
снага као национални ресурс

Нова нафтна бушотина наше економије:
Циљ од 2.000 GPU-ова позиционира Србију
као апсолутног лидера у Југоисточној
Европи.

Неограничен простор за иновације:
Капацитет који гарантује да ниједан
домаћи истраживач неће бити блокиран
недостатком хардвера.

Трансформација привреде:
Прелазак из фазе изградње базе у фазу
масовне употребе вештачке
интелигенције у индустрији.

Србија

Инфраструктура и Таленат

- Правни оквир и људски капитал.
- Државни дата центар највишег ранга.

Национални ВИ Мотор:
Комбинација капитала,
методологије и локалног
талента која ствара систем по
угледу на најбоље светске
праксе.

УАЕ (Уједињени Арапски Емирати)

Капитал и Приступ (G42 Модел)

- Геополитички мост за приступ најновијем NVIDIA хардверу током глобалне несташнице.
- Пренос менаџерског модела управљања ВИ фабрикама у продукцији.

Израел

Startup Nation Методологија

- Дизајн екосистема: Спајање инжењера, академика и инвеститора кроз НТП-ове.
- Војно-цивилна синергија: Развој безбедних система за GovTech и комерцијалне иновације.

Економска парадигма: Од закупца до власника

Традиционални
Cloud модел
(Окружење)

Изнајмљивање
AWS/Azure
сервера
(Хиљаде \$ месечно)

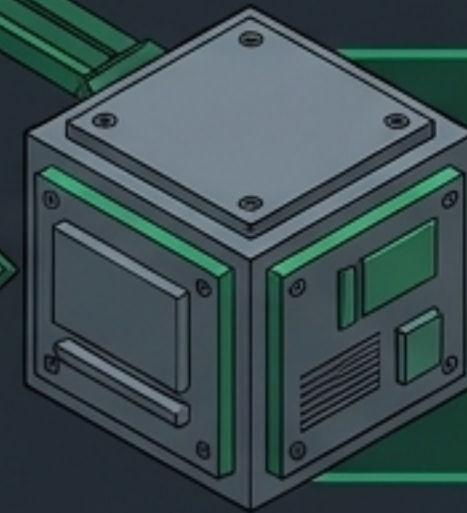

Висока стопа сагоревања
капитала (Burn Rate)
доводи до преране
продаје власништва или
банкрота.

Суверени српски
модел
(Национална ВИ
Платформа)

Бесплатан
приступ
државним GPU
кластерима
кроз НТП

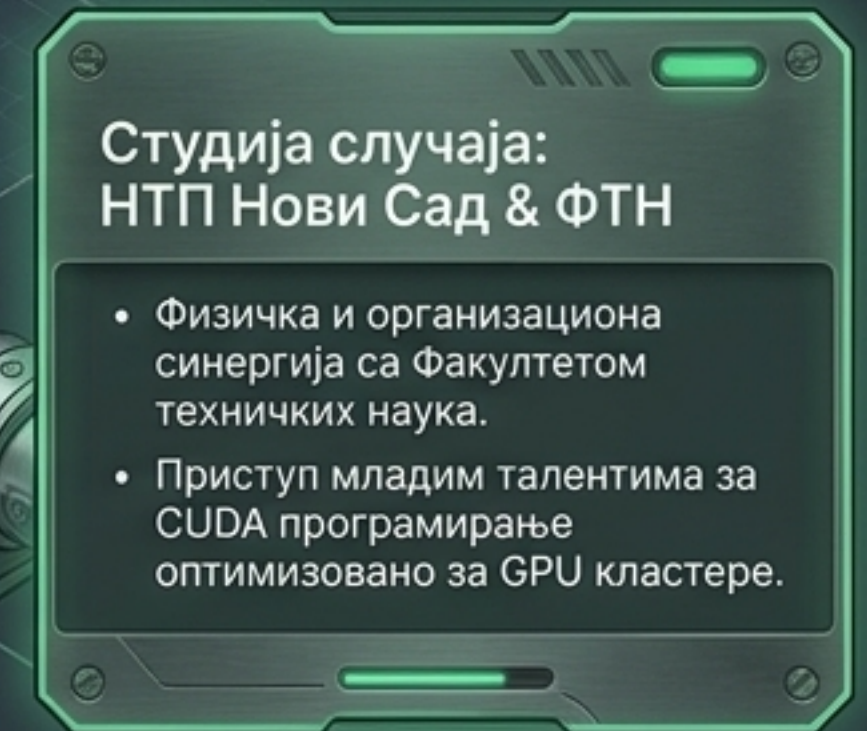
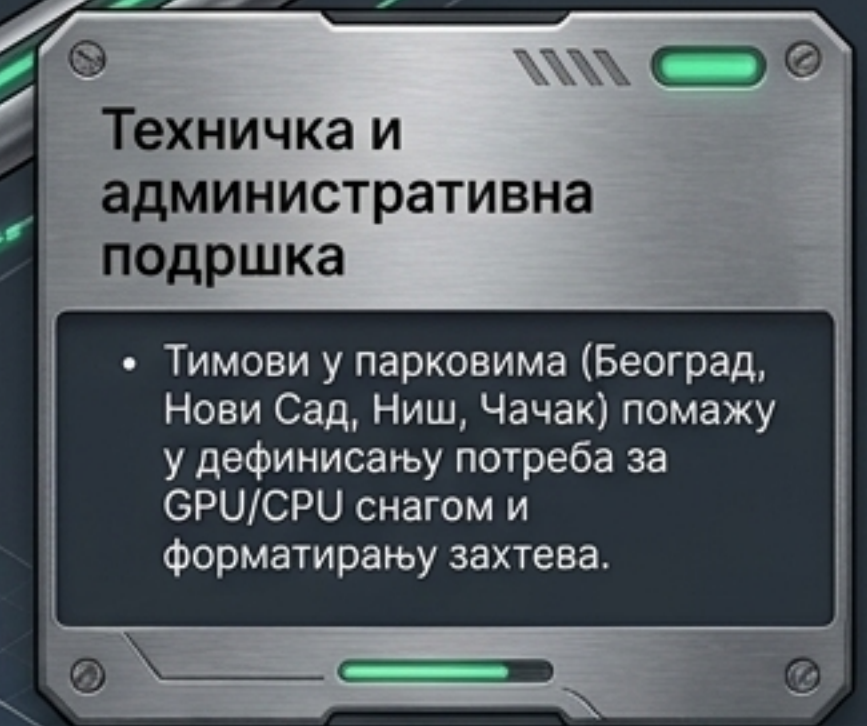
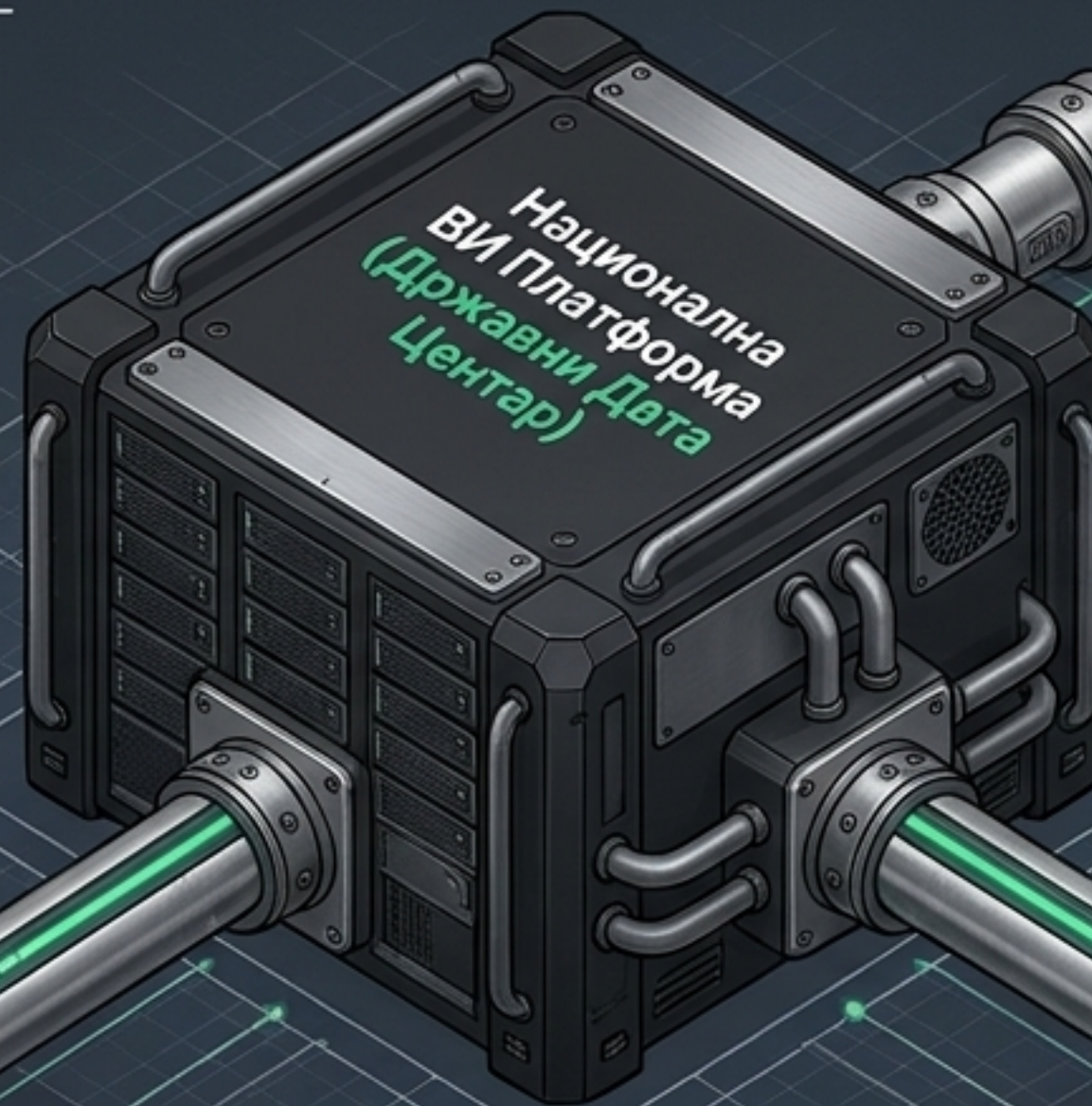
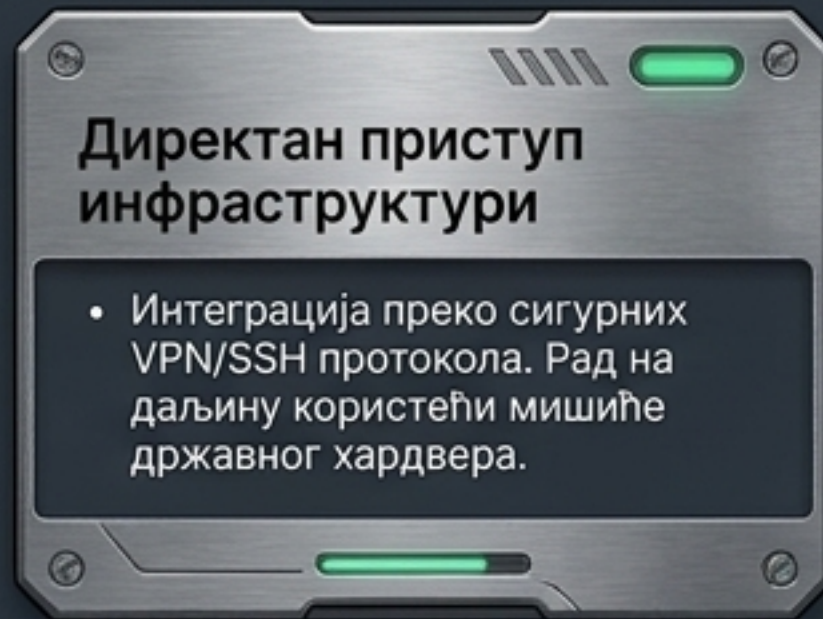

Капитал се улаже у
инжењере и иновације, док
интелектуална својина
остаје 100% у Србији.

Претварамо **Capital Expenditure** (капиталне трошкове) у
Operational Efficiency (оперативну ефикасност).

Екосистемски филтер: Научно-технолошки паркови (НТП)

НТП-ови нису само пословни простор –
они су директна линија ка хардверу.

Омогућавање Деер Tech примена

Фокус на велике податке (Big Data), безбедност и брзину обраде у реалном времену.

Биомедицина (Precision Medicine)

- **Захтев:** Анализа генома и развој лекова.
- **Српска предност:** Тренирање модела за рану дијагностику без изношења осетљивих података пацијената ван граница државе (GDPR усклађеност).

Паметна пољопривреда (Smart Ag)

- **Захтев:** Масивна обрада сателитских снимка високе резолуције (Sentinel/Copernicus).
- **Српска предност:** Бесплатно процесуирање терабајта података за анализу земљишта и предвиђање приноса.

Индустријски ВИ (Industrial AI)

- **Захтев:** Computer Vision за детекцију дефеката и предиктивно одржавање.
- **Српска предност:** Нула кашњења (zero latency). Модели раде локално (on-premise), без слања података на сервере у иностранству.

Државна управа (GovTech)

- **Захтев:** Аутоматизација јавних услуга и транспарентност.
- **Српска предност:** Стартапи тестирају софтвер у истом безбедном окружењу у којем ће он бити распоређен.

Императив безбедности података

Државни дата центар: EN 50600 Class 4 стандард

Физичка Инфраструктура

Највиши ниво поузданости (Class 4). Систем толерантан на све грешке, дизајниран за непрекидан рад.

Оперативни Суверенитет

Имуност на промене политика цена и услова коришћења глобалних cloud гиганата.

Правни Оквир

Гарантована заштита пословања и приватности. Подаци не подлежу правилима или анализи страних корпорација.

Систем подаци грузданости пориштан: цена и жрткрјилиси итраним коварвариси.

Осетљиви подаци
(Здравство,
Финансије,
Држава)

Да смо изградили алгоритам на страном серверу, био би туђи.
Због ове архитектуре, српски интелектуални капитал остаје у Србији.

Следећа граница: Спремност за Agentic AI

Системи који не генеришу само текст, већ самостално доносе одлуке и извршавају задатке.

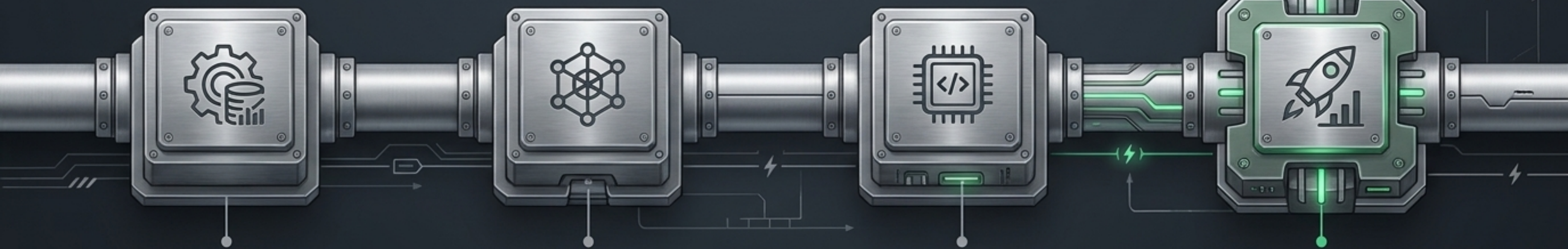

Зашто је суверенитет овде кључан?

Тестирање аутономних агената у државној управи или финансијама захтева потпуну контролу над окружењем. Србија припрема платформу где стартапови могу развијати ове напредне системе без бојазни од злоупотребе или крађе модела од стране страних провајдера.

Дигитална фабрика је отворена

Како приступити ресурсима Националне ВИ Платформе

1. Информисање

Пратите позиве:

Редовно проверавајте сајт Канцеларије за ИТ и еУправу (ite.gov.rs) за јавне позиве.

2. Екосистем

Постаните члан:

Аплицирајте за чланство у најближем Научно-технолошком парку (НТП) који служи као технички и административни филтер.

3. Техничка припрема

Tech Stack: Припремите архитектуру модела (нпр. PyTorch, TensorFlow). Државна платформа је оптимизована за ове стандарде.

4. Апликација

Дефинишите утицај:

Поднесите пројекат са јасном проценом потребних GPU сати и доказаним друштвено-економским утицајем за Србију.

Са капацитетом од 720 GPU процесора у 2027. години, Србија више није само корисник туђих ВИ апликација – Србија је произвођач Deep Tech технологије. Ваша иновација има свој мотор.